

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/8/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3815204487
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3815204487.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudkýň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Aleny Záhumenskej vo veci starostlivosti súdu o maloletú E. S., nar. dňa XX.XX.XXXX, zastúpenú opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v S., dieťa rodičov K. F., bytom D., W. XXX/XX a Q. S., bytom Q., W., toho času W., o návrhu otca na zníženie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 07. októbra 2015, č.k. 6P/18/2015-27, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

odôvodnenie:

Okresný súd svojím rozsudkom zamietol návrh otca mal. E., ktorým sa domáhal zníženia výživného pre maloletú zo sumy 100 Eur mesačne na minimálne výživné z dôvodu, že sa toho času nachádza v ÚVTOS a nie je v jeho schopnostiach, možnostiach a majetkových pomeroch plniť súdom stanovené výživné. Okresný súd z vykonaného dokazovania zistil, že v čase posledného rozhodnutia súdu o výživnom (v roku 2010) mala mal. E. XX mesiacov a matka v tom čase poberala rodičovský príspevok, mala v starostlivosti ďalšie dve deti, na ktoré poberala výživné v sume 166 Eur. Otec maloletej pracoval na stavbách v zahraničí, jeho skutočný príjem nebol zistený. V súčasnosti má maloletá X,X roka, navštevuje základnú školu, mesačné náklady v súvislosti s návštevou školy má vo výške 32 Eur, v čom je zahrnuté stravné a družina, navštevuje endokrinologickú ambulanciu. Na maloletú poberá matka náhradné výživné vo výške 100 Eur mesačne. Matka má naďalej v starostlivosti ďalšie dve deti, na ktoré poberá od štátu náhradné výživné v sume 166 Eur, priemerný jej zárobok je 450 Eur a prídavky na tri deti. Otec dieťaťa je od 06.10.2013 vo výkone trestu odňatia slobody pre úmyselnú trestnú činnosť (obmedzovanie domovej slobody), predpokladaný koniec trestu má dňom 06.12.2015, vo výkone trestu nebol pracovne zaradený. Uvedená skutočnosť nie je dôvodom na zníženie výživného, nakoľko otec si súčasnú situáciu privodil sám. Prihliadol i na skutočnosť, že od posledného rozhodnutia o výživnom zo strany otca pre maloletú došlo k nárastu odôvodnených potrieb dieťaťa. Poukázal na konanie vedené na tamojšom súde pod sp. zn. 8P/70/2013, v ktorom sa otec domáhal zníženia výživného k mal. E. z rovnakých dôvodov, jeho návrh bol súdmi zamietnutý, od tejto doby nenastala žiadna zmena pomerov na strane otca. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil § 62 ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 78 ods. 1 Zákona o rodine.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec maloletej a súdiac podľa obsahu jeho podania, domáhal sa, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že dňa 07.10.2015 sa nemohol dostaviť na pojednávanie, lebo nemal finančné prostriedky. Vytýkal súdu prvého stupňa, že riešil finančnú situáciu iba matky dieťaťa a jeho finančnú situáciu neriešil, preto by rád po svojom prepustení z výkonu trestu vypovedal o svojej finančnej situácii. Prepustený by mal byť dňa 06.12.2015. Nesúhlasil so stanoviskom kolízneho

opatrovníka, že matka dieťaťa by po znížení výživného nemohla vyjsť s finančnými prostriedkami, nakoľko jej zárobok 450 Eur mesačne, náhradné výživné 266 Eur a rodinné prídavky 80 Eur, spolu 796 Eur považoval za dostatočný príjem.

Matka vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhla rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Nesúhlasila so znížením výživného, nakoľko náklady na starostlivosť o dieťa sa zvyšujú, dieťa navštevuje 1. ročník základnej školy. Uviedla, že nie je žiaden dôvod na zníženie výživného, nakoľko otec nemá v starostlivosti žiadne dieťa, nemá žiadne pracovné obmedzenia a po prepustení z väzenia mu nič nebráni, aby sa zaradil do normálneho života, plnil si svoju vyživovaciu povinnosť. Pokiaľ otec poukazoval na jej príjem 796 Eur mesačne, uviedla, že s týmto príjmom hospodári pre štyroch ľudí, mal. E. je S. na základnej škole a staršie deti navštevujú strednú školu, z peňazí platí nájomné.

Kolízny opatrovník vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Poukázal na zvýšené výdavky mal. E. z dôvodu jej nepriaznivého zdravotného stavu.

Krajský súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je potrebné potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p.

Uspokojovanie základných potrieb maloletých detí, ale aj iných potrieb nevyhnutných pre ich telesný a duševný rozvoj si vyžaduje náklady, ktoré má predovšetkým pokryť výživné od rodičov. Výživné má byť také, aby z neho mohli byť hradené potreby detí, súvisiace s ich výchovou, štúdiom, zdravotným stavom, ale i záujmami. Deti majú právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Miera uspokojovania potrieb detí je limitovaná schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi ich rodičov. V danej veci okresný súd návrhu otca na zníženie výživného pre mal. E. nevyhovel, pričom postupoval podľa § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine, § 62 Zákona o rodine.

Súd pri rozhodovaní o výživnom vychádza zo zásady, že výživné sa určuje vždy podľa stavu, ktorý existuje v čase vydania súdneho rozhodnutia. Plynutím času však môže nastať zmena ako na strane oprávnenej osoby na výživné, tak i na strane osoby povinnej a táto zmena má potom za následok zvýšenie alebo zníženie skôr určeného výživného. Úlohou súdu je dôsledne porovnať podstatné okolnosti, z ktorých vychádzal pri poslednej úprave výživného s okolnosťami, ktoré sú dané v čase novej úpravy. Zmeniť výživné je možné len v prípade, ak sa menia pomery závažnejším spôsobom, a ak nejde len o prechodnú zmenu pomerov. Pri rozhodovaní o výživnom, a teda aj o zvýšení alebo znížení výživného vychádza súd zo zásad pre určenie výživného stanovených v § 62 Zákona o rodine. Predovšetkým platí, že povinnosť vyživovať dieťa patrí medzi základné povinnosti rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti sa vychádza zo schopností, možností a majetkových pomerov každého rodiča, prihliada sa aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará, pričom výživné má prednosť pred inými výdavkami rodiča a súd neberie do úvahy pri skúmaní možností a schopností, ako aj majetkových pomerov rodiča výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

V predmetnej veci okresný súd správne porovnával pomery na strane mal. E. a jej rodičov v čase predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom (v roku 2014 bol návrh otca na zníženie výživného zamietnutý) s pomermi na strane dieťaťa a rodičov v súčasnosti. Správne ustálil, že na strane mal. E. došlo k nárastu nákladov na uspokojovanie jej odôvodnených potrieb v dôsledku plynutia času, ako i nástupom na povinnú školskú dochádzku, na strane jej rodičov k podstatnej zmene pomerov nedošlo, matka dosahuje príjem vo výške 450 Eur mesačne, má ďalšie dve vyživovacie povinnosti, otec maloletej je vo výkone trestu odňatia slobody za úmyselnú trestnú činnosť. Správny je potom záver súdu prvého stupňa, že od posledného rozhodnutia súdu o výživnom zo strany otca pre mal. E. k podstatnej zmene pomerov účastníkov konania, ktorá by opodstatňovala zníženie výživného, nedošlo. Pokiaľ ide o pomery otca, tento bol i v čase posledného rozhodnutia o výživnom vo výkone trestu odňatia slobody za úmyselný trestný čin, bez pracovného zaradenia, predpokladaný koniec jeho trestu bol v decembri 2015. Pri posudzovaní pomerov otca maloletej okresný súd vychádzal zo skutočnosti, že bez príjmu je v dôsledku svojho nezodpovedného konania, keď sa svojím zavinením dostal do výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený za prečin porušovania domovej slobody.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva princíp potenciality príjmov, ktorý je inštitútom výrazne ochraňujúcich záujmy oprávneného a umožňuje súdu hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery povinného, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Okolnosťou, pre ktorú súd vychádza z princípu potenciality, je podľa ustálenej judikatúry i nemožnosť vykonávať akékoľvek zamestnanie, resp. doterajšie zamestnanie z dôvodov na strane povinného, čím sa povinná osoba (v danej veci otec) pripraví o pravidelný príjem, z ktorého by mohol platiť súdom určené výživné. Následkom aplikácie princípu potenciality je, že súd pri určovaní výšky výživného vychádza z potencionálneho príjmu povinného (otca), t. j. príjmu, ktorý by povinný dosahoval v prípade, že by riadne pracoval.

Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ povinný (otec) nemá dostatočný príjem na plnenie si vyživovacej povinnosti k maloletým deťom, je povinnosťou súdu skúmať dôvody takéhoto stavu.

Odvolací súd je toho názoru, že pokiaľ sa rodič svojim úmyselným konaním, pre ktoré bola na neho uvalená väzba, alebo pre ktoré bol odsúdený k trestu odňatia slobody, zbavil objektívnej možnosti plniť si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom, nie je možné túto skutočnosť pričítať na ťarchu maloletých detí, ktoré podľa článku 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd majú základné právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

Opačný výklad ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine a ustanovení o výživnom by viedol k absurdným dôsledkom, podľa ktorých by sa rodič, ktorý sa dopúšťa opakovane úmyselných trestných činov, za ktoré mu boli uložené tresty odňatia slobody, dlhodobo zanedbáva svoju vyživovaciu povinnosť, mohol zbaviť týmto spôsobom vyživovacej povinnosti, resp. by jeho vyživovacia povinnosť bola znížená.

Z týchto dôvodov odvolací súd s poukazom na ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri posudzovaní zmeny pomerov povinného (otca) vychádzal z jeho predpokladaného príjmu, ktorý by mohol dosahovať v prípade, že by riadne pracoval. Odvolací súd je toho názoru, že i v súčasnosti by otec, v prípade, že by riadne pracoval a nebol vo výkone trestu odňatia slobody, mohol dosiahnuť minimálne rovnaký príjem ako v roku 2010, ktorý by mu umožnil platiť výživné pre mal. E. v doposiaľ súdom určenej výške. Zdôrazňuje tiež, že od roku 2014, keď bol súdom právoplatne zamietnutý návrh otca na zníženie výživného z rovnakých dôvodov, k žiadnej zmene pomerov na jeho strane nedošlo.

Z týchto dôvodov krajský súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.